

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERMIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr. K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr. H. A. van Andel, Solo; Dr. R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr. Henry Beets, Grand Rapids; Dr. H. Bergema, Karoene; Dr. F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr. E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr. A. Bouman, Rotterdam; Ir. B. ter Brugge, Almelo; Dr. K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr. R. J. Dam, Kampen; Dr. A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr. D. van Dijk, Groningen; Drs. D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr. J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr. J. van Herken, Ermelo; Dr. B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggekerke; Dr. P. Jasperse, Leiden; Dr. J. Kapteyn, IJmuiden; Dr. G. Keizer, De Steeg; Dr. B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr. J. L. Koole, Naaldwijk; Dr. E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr. J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr. S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr. H. Mulder, Deventer; Dr. S. J. Popma, Amersfoort; Dr. A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr. G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr. R. Schippers, Rotterdam; Dr. J. Smelik, 's-Gravenhage; Dr. H. Smilde, Groningen; Drs. H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr. N. Streefkerk, Wolvega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr. C. v. Til, Philadelphia Pa.; Dr. C. Veenhof, Haarlem; Drs. M. B. v. 't Veer, Groningen; Dr. J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr. M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr. F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. H. J. Westerink, Leiden; Dr. D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr. S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Wondergezelingen, II. — Uit de Schrift: Grenssituatie en Grensverkeer, Lukas 22: 43, 44a. — Kerkelijk leven: Frankfort's moeten en Calvijn. De pluriformiteit en onze synodes, I. Antwoord van De Heraut. Jaarboek Geref. Kerken. Van een „alarmkreet” niet van, maar over De Heraut. — Even parkeren: Gratie. — Van het heerlijk amikt: Hoe maak ik mijn preek? — Uit de historie: Inter nos, IX. — Zending en evangelisatie: Vruchten van Tamar, II. — Stemmen uit onze kerken. — Perschoonw. — Kerkenw. — Bijlage: Heideb. Catechismus II, blz. 89—96.

HOOFDARTIKEL

Wondergezelingen.

II.

Keeren we nu weer terug naar die groep van gebeurtenissen, waarbij een conflict met deze natuurwetten scheen te bestaan.

Dan moeten we hierbij wel onderscheiden.

Er kan een conflict schijnen te bestaan, wat er in werkelijkheid niet is. Dat kan daardoor komen, dat mijn kennis van de natuurwetten te gebrekkig is. Als een Abyssiniër een blanke in een ijzeren ding ziet stappen, dat vreeselijk gaat ronken en waarmee hij dan de lucht ingaat, dan zal die Abyssiniër misschien denken, dat die blanke een wonder verricht; hij doet toch maar een voorwerp, dat zwaarder is dan lucht, en dat hij tot nu toe altijd nog naar beneden heeft zien vallen, de lucht instijgen. Iemand, die echter meer van de natuurwetten afweert, dan die Abyssiniër, b.v. een ingenieur, zal dien Abyssiniër daarentegen direct in kunnen lichten en hij zal hem zelfs, aan de hand van de natuurwetten, de gegevens der vliegmaatschappij bekend zijnde, precies kunnen voorrekenen, hoe die machine zich in de lucht zal gedragen.

Zulk een feit is dus geen wonder; is slechts een schijnwonder.

Nu moeten we toestemmen, dat de menselijke kennis der natuurwetten altijd onvolledig zal blijven, ja zelfs zeer gebrekkig. En daarom zal ook de geleerdste physicus telkens weer in de positie komen te staan van dien Abyssiniër. Alleen God kent Zijn schepping volledig; Hij kent en beheerscht volkomen al haar mogelijkheden. De menselijke kennis van die schepping zal, hiermee vergeleken, nooit meer dan verschwindend klein kunnen zijn, al de bibliotheken over de heele wereld, vol geleerdheid ten spijt. En daarom zullen we het telkens weer zien gebeuren, dat wat we vroeger voor een wonder gehouden hadden, bij voortgezet natuurwetenschappelijk onderzoek zal blijken geen wonder te zijn.

De vraag dringt zich hier op: kunnen we zoo misschien alle wonderen wegredeneeren? En dan geloof ik, dat we hier zeer beslist moeten antwoorden: neen. Let wel: dat geloof ik. Ik kan dit niet natuurwetenschappelijk bewijzen. Het wonder is niet natuurwetenschappelijk vast te stellen. Ik kan nooit verder komen dan dit: dit bepaalde feit is in strijd met onze hedendaagsche kennis van de natuurwetmatigheden. Maar: voortgezet onderzoek zal misschien leren, dat dit bepaalde feit wel degelijk inpast in een bepaalde natuurorde, welker kennis misschien een heel nieuw licht zal werpen op wat wij tot nu toe, als wel „durchuntersucht” hadden leeren aanmerken.

Wel kunnen we op natuurwetenschappelijke wijze vaststellen, dat bepaalde feiten, die als „wonder” aangediend worden, geen wonderen zijn, omdat die feiten volkomen inpassen in de ons reeds bekende wetmatigheden.

Wij gelooven dus, dat het wonder niet weg te redeneeren valt, maar daartoe moeten we van de natuurwetenschap terug naar de Heilige Schrift. En dan wijs ik U op het volgende:

Het wonder komt namelijk maar niet uit de lucht vallen; maar het wonder geschiedt door de hand van een mensch; Mozes verricht een wonder als hij het water van de Rode Zee kleeft; Jozua als hij de zon doet stil staan in het dal van Ajalon, Elisa, als hij het kind der Sunamitische uit den dood opwekt, enz.

Het wonder is een gevolg van een beheerschen van zekere krachten, die reeds aanwezig zijn. En het wonderlijke is nu, dat zulke natuurkrachten, die nooit onder de heerschappij van een mensch komen, daar nu een heel enkelen keer wel onder komen te staan.

Op grond van de Schrift mogen we wel aannemen, dat de mensch vóór den zondeval een veel uitgebreidere heerschappij had over de natuurkrachten. De mensch in den staat der rechtvaardigheid was een koning over al het geschapene, niet almachtig, maar toch: God zeide: „laat Ons menschen maken als ons beeld, naar onze gelijkenis, en dat zij heerschen over de visschen der zee en het gevogelte des hemels en het vee, ja over de geheele aarde en over alle krulpende dieren die krielen op de aarde”.

De mensch vóór den zondeval had ook een veel rijker inzicht in de wetmatigheid van al het geschapene; alweer, hij was niet alwetend.

Door den zondeval is dit inzicht verduisterd, hij den een meer, hij den ander minder; om weer inzicht in die schepping te krijgen moet hij gaan vorschouwen, gaan zoeken in het zweel zijn aanschijns. En met die heerschappij is het al niet veel anders. De aarde is hem nog wel onderworpen, hij zal ze bebouwen en zij zal hem vrucht geven, maar die heerschappij is een heerschappij met moeite; en ook in dat beheerschen van de natuur stuurt de ene mensch het verder dan de ander. En er zijn wel krachten, die zich geheel en al aan zijn heerschappij onttrokken hebben. Door den zondeval is de mensch een uitgebreid terrein van mogelijkheden kwijtgeraakt. Pas wanneer God alle dingen nieuw gemaakt zal hebben, zal de mensch weer de volle hem door God toegedachte heerschappij over al die gebieden hebben.

Het werkelijke wonder vindt nu, naar mijn oordeel, plaats juist op dat gebied, waar hij door den val in zonde, de heerschappij over kwijtgeraakt is.

Zoo zal er van dat werkelijke wonder een „praak” uitgaan, een getuigenis; het wonder wijst a. h. w. al heen naar het herschapen zijn van alle dingen. Het legt er getuigenis van af, dat God de heerschappij niet is kwijtgeraakt; Hij zit nog boven het rond der aarde! Het wonder is nooit een bewijs voor God. God is niet te bewijzen! Ik geloof in God den Vader, Schepper van hemel en aarde!

Leiden.

P. JASPERSE.

UIT DE SCHRIFT

Grenssituatie en Grensverkeer.

En van Hem werd gezien een engel uit den hemel, die Hem versterkte.
En in zwaren strijd zijnde, bad Hij te ernstiger.
Lukas 22: 43, 44a.

Een filosoof van den laatsten tijd heeft met opmerkelijke voorliefde het begrip der grenssituatie ingevoerd. Wat hij daarmee bedoelt, doet hier niet ter zake. Genoeg zij voor ons, dat het woord, naar algemeen gebruik, bezwarende situatie

Calvijn over het Verbond II.

Want indien Paulus de volkeren berooft van God en het eeuwige leven (Ef. 4: 18), omdat zij vreemd waren aan het verbond, volgt hieruit, dat alle Israëlieten huisgenooten der kerk en kinderen Gods, en erfgenamen van het eeuwige leven zijn geweest. Hoewel zij zeer zeker door de genade Gods, en niet van nature uitblonden boven de heidenen, en de erfenis van het koninkrijk Gods hun uit de belofte, niet uit het vleesch, ten deel was gevallen, wordt intusschen toch van hen gezegd, dat zij van nature verschillen van de rest van de wereld. In Gal. 3: 15 en elders noemt Paulus hen van nature heiligh: omdat God in onafgebroken overvloedigheid zijn genade aan het gansehe zaad wilde bewijzen. Naar deze zinnelijke woorden de ongelovigen uit de Joden toch door Christus kinderen van het hemelsche koninkrijk genoemd (Matth. 8: 11). En met deze dingen strijdt niet wat Paulus zegt, n.l. dat niet allen die uit Abraham zijn als wettige kinderen moeten beschouwd worden, omdat zij niet zijn kinderen der belofte, doch slechts des vleesches (Rom. 9: 8). Want hier wordt de belofte niet in algemeen zin opgevat voor het uitwendige woord, waardoor God zijn genade zoowel aan de verworpenen als aan de uitverkorenen mededeelde, maar moet zij beperkt worden tot de krachtadige roeping, welke Hij innerlijk verzegelt door zijn Heiligen Geest. En dat de zaak zoo staat, wordt zonder moeite onomstootelijk betwist: de belofte immers, waardoor de Heere hen allen tot zijn kinderen had aangenomen, was allen gemeen: het kan niet ontkend worden, dat in haar aan allen de eeuwige zaligheid is aangeboden. Wat wil het derhalve zeggen, wanneer Paulus ontkent, dat sommigen naar recht kinderen der belofte geacht worden, dan dat hij niet meer handelt over de uitwendig aangeboden genade, maar over die, welke alleen de uitverkorenen krachtadig ontvangen? Hier nu komt voor ons in de kerk een dubbele soort van kinderen naar voren: want omdat het gehele lichaam des volks door Jën en dezelfde stem in de schapekooi Gods verzameld wordt, worden, met het oog hierop, allen zonder uitzondering voor kinderen gehouden, aan allen gemeenschappelijk komt de naam kerk toe; maar in het verborgen heilighdom Gods worden geen anderen voor kinderen Gods gehouden dan in wie de belofte door het geloof bevestigd (geratificeerd, rechtvaardigd) is.

Commentaar op Genesis 17: 7.

aanduidt; bezwarend, in dien zin, dat onze vrije beslissing als vrije wordt aangetast, en de spanning smartelijk gaat worden; de vrijheidsdrang ontmoet een kracht, die tegenwerkt.

Grenssituaties zijn die, waarin we aan het uiterste van ons kunnen, van ons vermogen, van onze vrijheid en van onze zelfbepaling komen. Zoolang we in het afgepaalde gebied, dat het „onze” is, nog in het centrum verkeerden, bepalen we (naar onze maat) onszelf, belevden we onze vrijheid, zijn we onszelf. Maar aan de grens van dat gebied stuiten we dan op machten, die anders willen, die óók een gezagswoord mee willen spreken, en die het dan ook metterdaad dóen. Vaak tegen onzen wil in. Altijd buiten onzen wil om. Vaak tegen onze verwachting en onze berekening in. Altijd daar buiten om. Aan de andere zijde van onze grens staan machten, die ons willen „aangorden, en brengen, waarheen we niet wilden”.

Zoo heeft de grenssituatie altijd haar bezwaren. Twee „werelden” ontmoeten elkaar daar, twee machten, twee willen, twee krachten-velden. Zoolang de ééne van die grootheden zich kan handhaven naast de andere, of er tegenover, zonder dat de andere daardoor tot wijken gedrongen wordt, is er in de grenssituatie ook grensverkeer. Wordt daarentegen de ene de andere te sterk, dan houdt het grensverkeer op; de grenssituatie is dan deze, dat de macht van den éénen speler de paraatheid van den tegenspeler op non-actief gezet heeft.

De filosoof, dien we op het oog hebben, noemde meer dan één van die grenssituaties. Lijden, dood, schuld, „toe-val”, strijd („agoon”).

In den nacht van Gethsemané zien we ze alle optreden.

Lijden — „Mijn ziel is geheel bedroefd”. Geheel — de grens is bereikt.

Dood — „Mijn ziel is bedroefd tot den dood toe” — ik ben aan de grens van mijn krachten.